

KHÔNG CÔNG DANHTHÀ NÁT VỚI CỎ CÂY

Đọc LTCC số 56 vừa rồi, người viết có được một sự vui mừng nho nhỏ. Gọi là mừng nhỏ thì có lẽ hơi lạ tai và không hợp với văn chương, vì đúng ra phải gọi là niềm vui và niềm vui ấy như sau:

* Tinh thần dân chủ đã thể hiện rõ nét qua các bài viết đăng trong LT vì các bài viết này tuy nội dung có khác biệt về lập trường và quan điểm, nhưng không ngoài mục đích làm sáng tỏ vấn đề hoặc đã phê bình trong chiều hướng xây dựng để mang lại kết quả tốt đẹp hơn nhưng vẫn thấy đăng tải trên LT. Đó thực là một điểm son cho AHCC.

* Ân trái nhớ kẻ trồng cây, đó là chiều hướng các bài viết ca tụng công lao của quý AH trong BDH LT trong suốt 17 năm qua, cũng không có gì gọi là quá đáng. Thực vậy, vì ngoài vai trò của một LT, LT còn nói lên được khía cạnh báo chí; mà tìm được một tờ báo trong cộng đồng VN ở hải ngoại làm đúng cái nhiệm vụ truyền thông là vô tư và trung thực đã là hiếm, nói chi đến việc đăng bài mà nội dung có thể ngược lại lập trường của những người phụ trách. Điều mà chúng ta chỉ thấy được ở những tờ báo lớn trong các nước văn minh tiến bộ.

Vấn đề lập hội đang là một đề tài thảo luận của AHCC. Trong các LT vừa qua, dù đồng ý hay không, các bài viết, có lẽ, đã đưa ra được những lý do thực tế đủ để chúng ta quyết định một vấn đề trọng đại, nhưng ban vận động đã xin hoãn lại một thời gian để tiếp nhận thêm ý kiến và chờ sự phán quyết cuối cùng của các AH đại diện các vùng trong một đại hội, có thể, được tổ chức trong nay mai.

Việc hoãn lại một thời gian để tìm hiểu thêm cũng là một ý hay. Tình AH cũng tương tự như tình yêu nam nữ, phải qua thủ tục đàm hỏi rồi chờ một thời gian cho biết rõ là đã thật lòng chưa, trước khi hợp pháp hóa (không biết có phải vì người viết bị ám ảnh vì đọc nhiều tin vui trên LT hay không). Dù sao, người viết bài này xin đứng về lập trường đồng ý lập hội để đưa ra những lý do thật chi tiết và cặn kẽ là tại sao chúng ta cần lập hội. Nếu kết quả có ra sao thì cũng đành, vì hy vọng đây là lần chót, nó giống như "closing statement" trong các cuộc tranh luận của đài truyền hình, chẳng ai thắng ai bại, đúng hay sai rõ rệt cả, mà là tùy thuộc vào cảm nhận và quyết định lựa chọn của khán thính giả.

1/. Vấn đề ưu tư chính của quý vị không đồng ý vì cho AHCC là thuộc về tình cảm và không có chút chi là danh lợi. Nếu lập hội, sẽ đưa đến lợi danh mà mất đi tình AH. Thiển nghĩ lập hay không lập hội, chúng ta đều cần cả 3 thứ nói trên nếu muốn AHCC càng ngày càng tốt đẹp hơn. Người đời thường nói: "Chỉ có con người xấu chó tên không xấu, cá nhân xấu chó tổ chức không xấu." Danh lợi tình nếu biết chế ngự và sử dụng sẽ là chân thiện mỹ, còn ngược lại là tham sân si. Xin ghi lại những gì người viết còn nhớ thời trung học. Danh ở đây như cụ Nguyễn Công Trứ nói "phải có danh gì với núi sông" là chính danh, không phải hư danh. Danh như Trần bình Trọng, Nguyễn tri Phương chó không là Lê chiêu Thống hay Hoàng cao Khải... Còn chữ lợi, như một AH ở Âu châu đã viết là nghĩa lợi. Trước là lợi cho đại cuộc, cho quốc gia dân tộc, rồi mới đến tập thể, và sau cùng là cá nhân hay tư lợi. Tương tự như trên, cho chuyện "tình" mà quý AH cho là mục tiêu chính. Chẳng hạn tình yêu như của Huyền Trân Công chúa với nhân dân VN khác với tình

yêu của Mỹ Châu Trọng Thủy. Tình cha con như Nguyễn Phi Khanh và Nguyễn Trãi khác với Hồ quý Ly và Hồ Hán Thương. Tình bạn của Lưu Bình Dương Lễ khác với Tôn Tản Bàng Quyên. Cả ba Danh Lợi Tình tưởng rằng có thể độc lập với nhau, nhưng thực tế là kết hợp với nhau chặt chẽ như hình với bóng mà chúng ta ít để ý tới trong cuộc sống của kiếp nhân sinh. Thí dụ về tình AH. Nếu quý AHCC nào có "tình" muốn gửi chút quà mọn cho bạn bè cũ, thì người nhận quà sẽ có "lợi". Và nếu họ viết thư cảm ơn làm cho AH vui lòng vì đã làm một nghĩa cử cao đẹp là AH đã có "lợi" về tinh thần. Còn ngoài ra, nếu có cơ hội nào mà thơ cảm ơn lại đăng trên LTCC để bạn bè cùng đọc thì vô tình AH đã có "danh". Một thí dụ khác như anh Eugene Trịnh được làm phi hành gia đầu tiên của người Mỹ gốc Việt là có "danh." Rồi bởi anh là con của một AHCC nên được đăng trong LT là vì "tình". Và nếu AHCC được tiếng thơm lây là có "lợi". Dám xin hỏi quý AH trong BPT LT: khi đăng bản tin trên là vì Danh, vì Lợi, hay vì Tình? Vấn đề chính không phải là chọn cái này bỏ cái khác được, nhưng là chọn bên nào nặng, bên nào nhẹ, bên nhiều bên ít mà thôi.

2/. AHCC cần lập hội để có được cái "chính danh". Danh ở đây được hiểu như là danh dự, niềm hãnh diện chung cho tập thể. Đồng thời cũng để tạo thêm điều kiện phát triển tốt đẹp hơn, nhất là cho những thế hệ trẻ nhìn vào như là một điểm tựa tinh thần. Ý nghĩa ở đây nặng nhiều về trù tượng và tâm lý, còn dùng văn chương hay lời nói khó lòng diễn tả hết. Lấy thí dụ cụ thể về cách ăn mặc chẳng hạn. Tại sao những khi tham dự các buổi lễ cưới hỏi hay họp mặt AHCC, chúng ta thường bận com lê, thắt cà vạt vào (?). Có phải vì muốn cho thêm phần trang trọng và để mọi người cùng đối xử với nhau trong sự tương thân tương kính không (?). Lễ nghĩa cũng từ đó mà ra. Cái danh thật sự là quan trọng như vậy. Có thể, có vị cho rằng trong quá khứ đã có quá nhiều danh rồi cần gì một chút danh như vậy! Xin thưa điểm then chốt là tập thể, không là cá nhân. Còn nếu cho rằng, không có may mắn gì như trong 17 năm qua thì đã sao (!?) Đồng ý. Vấn đề chính là "Bộ áo không làm nên thầy tu." Người chân tu thì không cần bộ áo, nhưng nếu có thì vẫn hay hơn.

3/. Vấn đề quyền lợi, xin được phép lập lại là quyền lợi tập thể mà hội viên chỉ là một phần tử. Có thể ngày nay chúng ta còn may mắn, nhưng ai biết được chuyện gì xảy ra trong tương lai nhất là cho thế hệ thứ hai, thứ ba con cháu của chúng ta. Từ công ăn việc làm cho đến nơi ăn chốn ở, đã có biết bao chuyện buồn ra nước mắt

của đồng bào tỵ nạn sống trên xứ lạ quê người này. Bất công, chèn ép, kỳ thị, xung đột văn hóa v.v... Nhưng nếu có một hội đoàn "hợp pháp" để có tiếng nói mạnh trong những lúc hữu sự như vậy thì như thế mới thật là có tinh thần AH không? Còn khi nói đến việc tranh chấp quyền lợi thì không thể hiểu là quyền lợi tập thể mà là quyền lợi cá nhân. Đem quyền lợi cá nhân mà so với quyền lợi tập thể thì cũng giống như chuyện xưa kia, Trạng nguyên Mạc Đĩnh Chi ví con chim sẻ đậu trên cành trúc vậy. Thêm một yếu tố nữa mà quý AH cao niên vẫn thường nhắc tới và đang thực hiện là chuyện "tre già măng mọc." Măng mọc lên không những chịu sự che chở mà còn hướng theo chiều của tre già ở trên cao. Nói một cách khác, là thế hệ đàn anh cần tạo điều kiện và làm gương mẫu cho những thế hệ mai sau. Ai có thể từ chối được cái ước mong con cháu của quý AH, trong tương lai sẽ là những nhà lãnh đạo giỏi, ít nhất là cho CĐVN ở hải ngoại. Thế hệ trẻ sẽ học được những bài học sơ đẳng về tổ chức, về sinh hoạt tập thể, nhất là về tinh thần dân chủ ở đâu khi gia nhập AHCC (?)

Nhân đây người viết cũng xin đúc kết vắn tắt những ý kiến liên quan đến quyền lợi thực tế cho AHCC, mà trong mấy năm qua, thỉnh thoảng, có vị nhắc tới nhưng chưa xúc tiến.

Xây một đài tưởng niệm các AH đã qua đời, đồng thời sẽ sử dụng như một nhà tù đường cho AHCC để cháu chắt quý AH về sau có chỗ cố định trở về thăm viếng và bắt liên lại với nhau, hay tìm về cội nguồn. Đề nghị trên thay thế cho việc lập nghĩa trang vì hai lý do. Thứ nhất vấn đề chôn cất rất tốn kém và phức tạp nếu phải di chuyển đi xa, không thực tế. Thứ hai là thân xác rồi cũng trở về cát bụi chẳng có gì đáng nói, cái đáng nói là phần linh thiêng tức là cái "danh" còn lại của con người khi đã nằm xuống và sẽ "mãi mãi tro gan cùng tuế nguyệt." Cái "lợi" của dự án trên được tóm tắt bằng một câu chuyện tưởng tượng như sau: Năm 2100, vào ngày lễ Memorial Day, cô Helen William chợt nhớ tới, khi xưa ông nội của cô có kể rằng ông tổ lúc trước là di dân VN, lúc mới qua Mỹ có hành nghề Công Chánh... Rồi cô, cũng vô tình, nghe nói ở dọc theo bờ biển California gần Monterey (thí dụ) có một cái Park tư nhân do hội Công Chánh của người Mỹ gốc Việt điều hành, trong đó có "Memorial Wall" ghi tên những người như ông tổ của cô. Thế là cô và gia đình bèn làm một chuyến nghỉ mát ở đó và nhân thể thăm viếng phong cảnh nơi này. Giả sử cô không biết tên ông tổ là gì, cũng không sao! Tại văn phòng điều hành của

công viên AHCC (?) cô chỉ cần cho biết tên ông nội của cô là đủ, và nhân viên sẽ chạy computer để so tên trong cái hồ sơ database về gia phả (family tree) là tìm ra. Chỉ cần đóng 5 đô la (thời giá năm 2100) là cô có được một cái bản sao "family tree" với đầy đủ tên tuổi của dòng họ cô kể từ đời ông tổ. Sau đó, cô chỉ việc dùng các phương tiện khác như đăng báo hay nhắn tin để biết địa chỉ của những người còn sống trong thân tộc. Câu chuyện tưởng tượng chấm dứt ở đây, nhưng ảnh hưởng tốt thì không tài nào đoán được vì biết đâu lúc đó cô Helen là bà thị trưởng, dân biểu, hay nghị sĩ hay một viên chức cao cấp trong chính quyền, và chắc chắn là cô sẽ tìm thấy cái "tình" bao la và sâu đậm với đất nước VN hay với người Mỹ gốc Việt v.v..

Song song với dự án đề nghị ở trên, nếu không thực hiện được trong một tương lai gần, thì ít nhất chúng ta có thể làm một chuyện nhỏ là cùng góp ý kiến để giúp cho mỗi AH có được phương tiện hay tài liệu viết lại tiểu sử của mình. Nói đúng hơn là một loại "gia phả" thu gọn, vừa đơn giản, lại vừa lưu trữ bằng computer để dùng. Hội AHCC sẽ giúp bảo trì các gia phả thu gọn đó, vừa tiện lợi cho các thế hệ sau của quý AH mà cũng là sợi dây đoàn kết vô hình giữa những thế hệ trẻ AHCC với lợi ích thiết thực như đã nói.

Gần đây có vài AH nói đến việc lập ra một "quỹ học bổng AHCC" cũng là một ý định rất hay nhằm khuyến khích con cháu AHCC theo học ngành Công chánh. Chẳng cần nhiều, chỉ độ một vài trăm là đủ. Mục tiêu chính vẫn là khích lệ tinh thần "một miếng giữa làng bằng một sàng xó bếp". Rồi trong tương lai, nếu hoàn cảnh cho phép, sẽ nói rộng mãi ra và còn có thể chuyển về VN để giúp các sinh viên hay ban giảng huấn tại trường Công chánh với tình AHCC và tình thân lá lành đùm lá rách.

Nếu có vị nào có khả năng thực hiện những công trình xây cất kỹ thuật ở VN thì cũng là điều đáng hoan nghênh và xứng đáng được sự yểm trợ cả về tinh thần lẫn vật chất, nếu được, của AHCC. Vì dù sao cũng là những phương tiện và lợi ích cho nhân dân sử dụng, hơn nữa đường xá hay cầu cống thì cũng có đời sống của nó từ 20 đến 50 năm, còn chủ nghĩa hay chế độ thì chưa chắc là bền lâu như vậy! Mặt khác, có qua có lại mới toại lòng nhau, vì nếu vị đó có lợi mười phần thì chắc cũng dễ dàng chia xẻ với hội phần nào. Nhiều vị cũng làm được vậy, thì chắc AHCC sẽ có phương tiện để làm thêm những việc tốt đẹp hơn không những cho tập thể mình mà còn cho CDVN ở hải ngoại nữa.

Còn một chuyện nữa xảy ra hàng ngày mà chúng ta vẫn thường thấy ngay cả trong cộng đồng người Mỹ da đen. Có những vị, mặc dù sinh thời, chịu nhiều sự khó khăn nhưng nhờ cố gắng và may mắn trước khi qua đời đã tạo được một tài sản khá. Họ đã viết di chúc để lại phần lớn cho một hội đoàn để lập nên một quỹ (foundation) nhằm giúp các em bé hay thiếu niên da đen gặp phải hoàn cảnh tương tự như mồ côi, tàn tật hay thiếu tài chánh để đi học v.v... AHCC và CDVN không phải không có những vị hảo tâm nói trên, nhưng nếu muốn thực thi ý muốn ấy thì chắc sẽ phải cân nhắc khi nhìn vào các tổ chức và uy tín của các hội đoàn.

Những điều tốt đẹp trên chỉ có thể thực hiện một khi chúng ta có "danh" cho người ta biết đến, và "hợp pháp" cho người ta tin. Nhưng xin, hãy khoan nói đến làm những chuyện lớn (?) ở trên, hay vấn đề "hợp pháp" với luật lệ quốc gia. Hãy nói đến vấn đề hợp pháp với riêng AHCC trước. Sở dĩ có vấn đề đó là vì suốt quá trình 17 năm qua, không ít thì nhiều, đã có những lời tự thán trên LT hay qua những câu chuyện trong các dịp họp mặt, quy về một số vấn đề như sau:

Vai trò đại diện địa phương.

Thoạt đầu là những vị có liên hệ trước nhất với LT hay quen biết nhiều và được nhờ giữ vai trò móc nối liên lạc giữa các AH mới đến và LT. Dần dà các vị đó kiêm luôn trách nhiệm tổ chức họp mặt, cổ động việc đóng góp cho LT, và nhất là thông báo những tin tức về quan hôn tang tế cho AH địa phương biết. Đối với địa phương chỉ có độ 5, 10 AH thì cũng tương đối dễ chu toàn, nhưng có nơi hiện nay con số lên vài chục hay vài trăm thì lại khác, cái trách nhiệm sẽ trở thành một gánh nặng vì sức người có hạn. Do đó đã có tình trạng khi vui hay khi tinh thần khỏe thì tổ chức họp mặt hay thông báo đầy đủ; còn khi buồn thì để chậm trễ hay tạm bỏ qua hay để kỳ sau. Nếu có nhờ ai giúp giùm thì cũng lâm vào tình trạng trên, chưa kể bàn tay có ngón dài ngón ngắn, có vị này thích ông kia, không thích ông nọ, hay ngược lại. Hoặc giả có chuyện nếu vị tổ chức mà trẻ thì mời trẻ mà quên già. Nếu có AH nào thắc mắc thì cũng ngần ngại vì sợ đụng chạm mất lòng, vì có ai là đại diện chính thức hay đại diện hợp pháp để giải quyết. "Thì anh cứ nói với ông đại diện địa phương đi," hay "Thì cứ gửi thư đề nghị với ban cố vấn đi," như thế là đã giải quyết xong vấn đề, nếu có AH nào thắc mắc. Từ việc giúp đỡ các AH mới định cư như thế nào đến việc đi phúng điếu những người mới mất, vấn đề được nêu lên là mời ai và không nên mời ai v.v... Tất cả những trách nhiệm tinh thần cùng

những phức tạp trên, không thể để cho vị đại diện địa phương chịu trách nhiệm một mình được, mà cần một "tổ chức" để san sẻ với nhau trong tinh thần AHCC cho công bằng và hợp lý. Đây là nghĩa bóng của hai chữ "hợp pháp". Danh không chính thì ngôn làm sao thuận. Đã là "công chánh" thì khác với tư chánh, dù chỉ là thăm viếng hay giúp đỡ lẫn nhau cũng vậy. Trên đây, chúng ta chỉ nói chuyện chưa hay không lập hội. Còn sở dĩ có một số AH muốn lập hội là vì nghĩ tới những gì hay hơn về lâu về dài.

Nói cho cùng, nếu quý AH nào có khuynh hướng muốn sống yên và thoải mái tinh thần thì đó là nhân sinh quan của mỗi người, quyền tự do cá nhân, không liên hệ gì với chuyện lập hội là việc chung. Trong quá khứ và ngay đến hiện tại, không thiếu gì những vị đã và đang làm như vậy. Âm thầm đi thăm hay gọi quà cho bạn cũ. Khi có họp AHCC thì đến chung vui hàn huyên vài ba câu với thân hữu. Có nhiều thì đóng nhiều, có ít thì đóng tượng trưng cho LTCC. Điều làm cho người viết thắc mắc là chẳng lẽ khi lập hội rồi thì có ai không cho quý vị làm những chuyện trên hay sao (?) nếu không muốn nói ngược lại là khác. Đâu có phải lúc nào "vô chiêu" cũng thắng "hữu chiêu" hết. Phải tùy lúc và tùy người sử dụng nữa. Ngay cả nhân vật nào trong tiểu thuyết kiếm hiệp của Kim Dung chuyên sử dụng "vô chiêu" thì cũng phải dày công tập luyện, phải làm cái gì đó chó không lẽ tự trên trời rớt xuống là có thể sử dụng "vô chiêu" thắng "hữu chiêu" được.

Đất nước chúng ta trải qua một thời gian khá lâu lệ thuộc vào ngoại bang dưới nhiều hình thức. Từ thực dân chủ nghĩa cho đến ý thức hệ chủ nghĩa và bằng những thủ đoạn tinh vi, họ đã cướp đoạt vai trò lãnh đạo, biến những thế hệ trẻ VN thành những người chỉ biết nghe theo, làm theo, và tệ hơn hết là chỉ muốn an phận thủ thường. Bài học chưa xót đó, ngày hôm nay, chúng ta thực không yên lòng để cho những thế hệ con cháu phải đi vào vết lầy của cha ông. Thế hệ trẻ VN ngày hôm nay và trong tương lai, dù sống ở đâu, cũng cần có cơ hội để học hỏi, và hãnh diện với khả năng, bằng con tim khối óc trong việc tìm ra một con đường tươi sáng hơn cho nước Việt. Các công trình xây cất hay kiến trúc lừng danh trên thế giới cũng chỉ bắt đầu bằng những giấc mơ hay những viên đá nhỏ. Vì vậy, không bao giờ có thể cho là quá muộn hay quá sớm, hoặc không phải quá lớn để không làm được, cũng như quá nhỏ mà không làm. Nỗi lòng của dân Việt nhất là những người đang sống ở hải ngoại, dù có cố che đậy hay đè nén cho quên đi một cái gì đó, cũng không được,

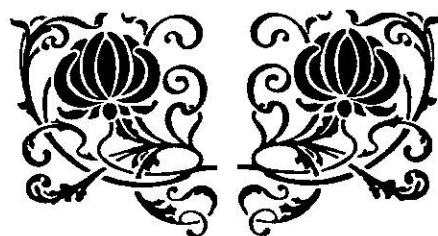
vì nó cứ chập chờn ẩn hiện trong tâm tư của mọi người. Cụ thể là lời tâm sự chân tình của một vị AH cao niên đăng trong LT số 56 vừa qua mà người viết xin được phép ghi lại nguyên văn:

"Gần 20 năm lang thang đất tạm dung này, lắm lúc cũng ray rứt nostalgie...Hy vọng và hy vọng..."

Cuộc chiến vẫn còn âm ỉ trong lòng người dân Việt. Nó đã không ngưng từ sau 54, nó cũng không chấm dứt từ sau 75, thì chắc nó sẽ không kết thúc trong một tương lai rất gần như chúng ta tưởng; và cho dù chế độ CS có sụp đổ hoàn toàn đi nữa, khi mà chậm tiến, nghèo đói, và thất học vẫn còn là những ám ảnh đe dọa triền miên cho dân tộc Việt, thì thật sự, nó chỉ mới bắt đầu.

NGUYỄN CUỒNG

(Sacto 92)

ĐỐ VUI

1. Các AH có biết vì sao người ta nói "Mở miệng mắc quai" không? Nghĩa đen, nghĩa bóng.

2. Các AH có biết vì sao người ta nói "Cha lú có chú khôn" không? Do câu chuyện nào?

3. Các AH có biết vì đâu có danh từ "Bù chì" không? (câu chuyện này đã có đăng trên LT 10 năm trước)

4. Cái gì "to vô, nhỏ không vô"; đổ tục giảng thanh. Cấm trả lời bậy bạ.

Quý AH nào trả lời đúng 4 câu, LT xin gửi biếu một món quà: Quyển "Đặc san Giáo Dục" một tài liệu nghiên cứu có giá trị dày gần 300 trang do "Hội Chuyên Gia VN" phát hành và gửi tặng cho LT.

Câu trả lời đúng và phần trúng giải sẽ đăng trên số báo tiếp.